

Regionalt serviceprogram 2023-2030

Fastställt av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2022-10-20
Gäller 2023-2030
Ärendenr RS 2021/1353
Version [1.0]

Regionalt serviceprogram 2023-2030

Innehåll

Regionalt serviceprogram 2023-2030.....	1
1. Inledning.....	3
1.1 Inledning	3
1.2 Bakgrund	5
1.3 Samverkan.....	5
1.4 Avgränsningar	6
2. Utmaningar för långsiktigt hållbart serviceutbud på landsbygden	7
2.1 Demografisk utveckling	7
2.2 Teknikutveckling.....	7
2.3 Hållbarhet	8
3. Stöd till kommersiell service	9
4. Utveckling av kommersiell service 2014 – 2020	10
4.1 Mål och prioriteringar perioden 2014-2020	10
4.2 Utbetalade medel 2014-2020	13
5. Den regionala processen	13
6. Mål och prioriteringar.....	14
6.1 Bakgrund	14
6.2 Mål för perioden 2023-2030	15
6.2.1 Övergripande mål.....	15
6.2.2 Specifika mål.....	15
6.3 Prioriteringar för perioden 2023-2030	15
6.3.1 Geografisk prioritering	15
6.3.2 Prioritering av tillgängliga medel och insatsområden	15
7. Organisation för genomförandet av programmet	16
8. Uppföljning och utvärdering	16

1. Inledning

1.1 Inledning

Region Gotland har beslutat att ta fram ett nytt regionalt serviceprogram (RS 2021/1353) för perioden 2023-2030. Ett regionalt serviceprogram (RSP) är en konkretisering av den regionala utvecklingsstrategin, Vårt Gotland 2040 i form av prioriterade områden och konkreta insatser för att stärka tillgängligheten till kommersiell service på hela Gotland. Med kommersiell service menas tillgången till grundläggande tjänster som dagligvaror, drivmedel, apotek, postservice och betaltjänster

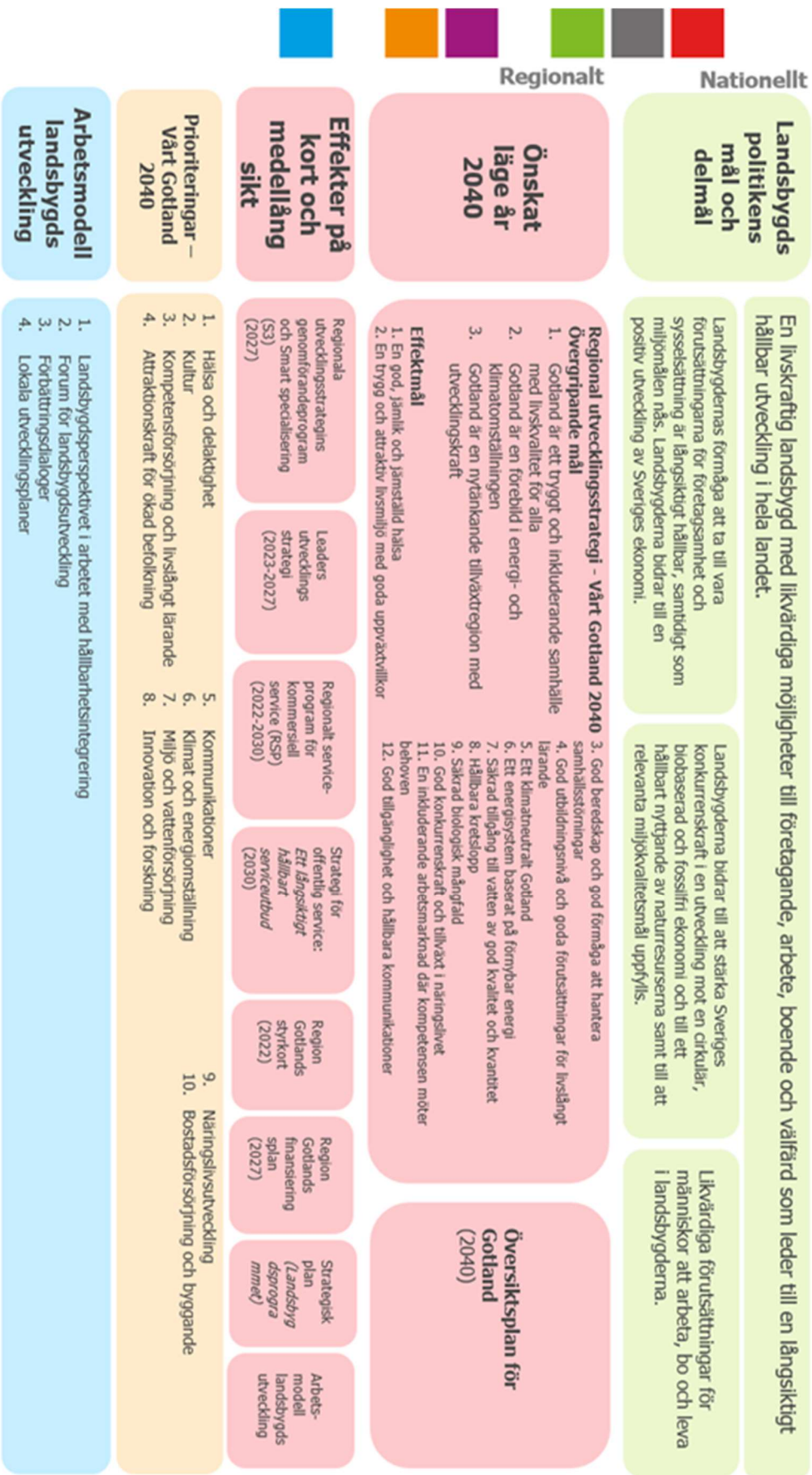
RSP är en viktig byggsten i arbetet med hållbara platser och platsutveckling på Gotland. Det kopplar samman den regionala utvecklingspolitikens mål om stärkt lokal och regional konkurrenskraft, och landsbygdspolitikens mål om livskraftiga landsbygder med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete och boende.

Tabell 1 illustrerar hur det regionala serviceprogrammet integreras i Region Gotlands arbetsmodell för landsbygdsutveckling (nationella och regionala mål inom området).

Arbetsmodellen presenterar en struktur för Region Gotlands arbete för landsbygdens utveckling med utgångspunkt i det regionala utvecklingsuppdraget och dess verktyg samt den genomförandekraft som finns i den kommunala organisationen. Modellen bidrar därmed till att stärka synergier mellan politikområdena Landsbygdspolitik – Näringspolitik - Hållbar regional utvecklingspolitik. Arbetsmodellen identifierar insatser vars genomförande ska ske med stöd av arbetsmodellen, Region Gotlands förvaltningars löpande arbete och de verktyg som finns till förfogande för boende-, besöks- och näringslivsattraktivitet över hela ön samt i dialog med regionala och lokala utvecklingsaktörer.

Region Gotland arbetar med att integrera landsbygdsperspektivet i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin - Vårt Gotland 2040. Det sker med stöd av insatser inom de tre genomförandeprogrammen, Översiktsplanen (ÖP), regionalt serviceprogram (RSP), Gotlands lokala utvecklingsstrategi samt med stöd av verktygen inom ramen för denna arbetsmodell.

Ansvar, roller och ekonomiska verktyg av betydelse för landsbygdens utveckling är delvis överlappande mellan administrativa nivåer stat, region, kommun, länsstyrelse samt de sektorsområden som olika aktörer har huvudansvar för. Dessutom tillkommer samverkansformer och finansiella resurser från EU:s strukturfonder, inte minst Leader Gute genom den Strategiska planen (tidigare Landsbygdsprogrammet).

Tabell 1. Arbetsmodellen och insatser i relation till nationella och regionala mål inom politikområdet.

1.2 Bakgrund

I den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 identifierar regeringen likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet som ett av fyra strategiska områden som ska ligga till grund för genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. God tillgång till kommersiell och offentlig service är en av de utpekade prioriteringarna inom området. En god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av landet.

När service finns lokalt och samlat på en plats skapas ekonomisk nytta genom att andra verksamheter kan fungera på platsen. Genom att rikta stöden till kommersiell service mot områden eller platser som är prioriterade skapas långsiktiga möjligheter till utveckling och lönsamma företag. Människors behov av tillgång till mat, drivmedel, kommunikation och mötesplatser tillgodoses. Flernivåsamverkan gör också att fler kan ha inflytande över utvecklingen på sin plats. Det minskar transportbehovet och utsläppen samtidigt som möjligheterna för lokala kretslopp ökar.

Att hållbarhetsaspekterna beaktas i alla planeringsdokument är ett krav i den förordning som styr Region Gotlands regionala utvecklingsuppdrag. ”Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet skall vara en integrerad del i analyser, strategier, program och insatser i det regionala tillväxtarbetet”. Det gäller inte minst insatser som finansieras med regionala utvecklingsmedel. RSP kan bidra till alla tre hållbarhetsdimensioner beaktas och bidra till möjligheten att nå de globala målen i Agenda 2030.

Det regionala serviceprogrammet har tre funktioner:

- Att generellt beskriva förhållandena på Gotlands landsbygder och utgöra en grund för arbetet med regional utveckling.
- Att mer i detalj beskriva förhållanden vad gäller service på Gotland samt fungera som ett underlag för de prioriteringar som görs inom stödet för kommersiell service.
- Att utgöra ett handlingsprogram där de övergripande strategierna i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och genomförandeprogrammet ”Näringslivets förutsättningar och innovation” i form av prioriterade områden och konkreta insatser.

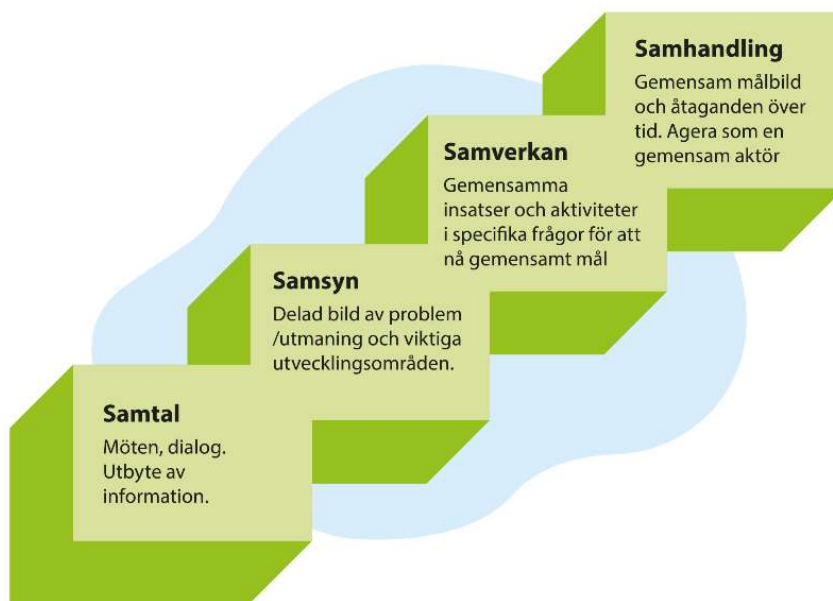
1.3 Samverkan

Kommersiell service är en fråga som berör många aktörer och som ingen aktör ensam har ansvar för. RSP fyller funktionen av att stärka samordning och prioritering av olika stöd och insatser och för att stärka samverkan mellan aktörer på flera nivåer. Det ska vidare ge en bild av vilka aktörer som ska samverka och på vilka sätt samverkan mellan olika aktörer ska organiseras och vilka funktioner den ska fylla.

Samverkan har även präglat framtagandet av det regionala serviceprogrammet. Ansvarig för framtagandet av programmet är Region Gotlands, avdelning för regional utveckling. Till arbetet har kopplats en styrgrupp under ledning av Region Gotlands tillväxtchef och representanter för Länsstyrelsen i Gotlands län, Tillväxt Gotland/Gotlandshandel, GUBIS (Gotländska utvecklingsbolag i samverkan) och Hela Sverige ska Leva Gotland. En projektledare har haft en arbetsgrupp med representanter från Region Gotland och Länsstyrelsen som stöd i arbetet.

Under arbetet har olika samrådsmöten ägt rum både kopplat till samrådsprocessen kring en ny översiktsplan för Gotland samt möten med enskilda intressegrupper, exempelvis Svensk Handels Gotlandsavdelning.

Processen kan beskrivas med Samverkanstrappan nedan

Figur 1: Samhandlingstrappan beskriver såväl olika steg som olika djup i samverkan. Samtal och samsyn är nödvändiga förutsättningar för att kunna nå samverkan och samhandling. (Källa: Vårt Gotland 2040 – regional utvecklingsstrategi för Gotland)

1.4 Avgränsningar

Tillgång till dagligvaror och drivmedel (petroleum, gas, el), apotek och apoteksombud, post och paketservice samt betaltjänster anses som grundläggande kommersiell service. RSP avgränsas till dessa områden och innehåller förslag på insatser/insatsområden som bidrar till en tillfredställande kommersiell service på hela Gotland.

2. Utmaningar för långsiktigt hållbart serviceutbud på landsbygden

2.1 Demografisk utveckling.

Gotlands befolkning ökar och under 2021 passerades för första gången 61 000 invånare. Befolkningen ökar genom att fler flyttar till än från Gotland, men antalet födselar är färre än antalet som avlider.

Tillgängligheten till kommersiell och offentlig service är god, bland annat tack vare korta avstånd och en väl utbyggd digital infrastruktur. För Gotlands del innebär urbanisering utmaningar i form av en allt högre andel äldre på de gotländska landsbygderna. För att kunna bibehålla underlaget för den kommersiella servicen på de gotländska landsbygderna är det nödvändigt att det ges möjligheter för nya grupper att bosätta sig där, till exempel de studenter som studerar på Campus Gotland. För att göra det möjligt krävs riktade insatser för ökat bostadsbyggande och fortsatt utveckling av de allmänna kommunikationerna.

Delar av de gotländska landsbygderna har en sjunkande andel permanentboende och en ökande andel deltidsboende. En låg andel permanentboende är i vissa områden en utmaning för underlaget för kommersiell och offentlig service. Samtidigt ger deltidsboende, som många gånger bor stora delar av året på ön, ett positivt bidrag till den gotländska ekonomin och samhället. Enligt Handelsfakta¹ hade Gotland ett handelsindex på 110 för dagligvaruhandeln 2020. Det betyder att besökare/deltidsboende på årsbasis svarar för en ökning av volymen dagligvaruhandel jämfört med en handel beräknat på den bofasta befolkningen (index 100). Till stor del antas denna ökning ske på landsbygderna.

2.2 Teknikutveckling

Svenskarnas vanor har snabbt digitaliserats under åren med Coronapandemin (2020-2022) och fördelarna med att sköta bland annat handel av dagligvaror via nätet överväger tydligt nackdelarna för de flesta. Samtidigt blir både servicen och det digitala utbudet bättre och det kommer enligt många bedömare snart att bli det vanligaste sättet att handla. Vilket i sin tur innebär att butikerna troligtvis blir mer nischade och inbjudande att besöka. E-handel ökar servicenivån inte minst i landsbygderna, där avstånden till handeln ofta är längre än i städerna. Detta förutsätter dock att paketen kan levereras lokalt. Behovet av bra lösningar för leveranser av postpaket ökar i takt med att e-handeln ökar.

Under 2019 och 2020 använde boende i städer både mobilt bank-id och Swish i något högre utsträckning än de som bor på landsbygder. Under Coronapandemin har emellertid boende på landsbygder kommit ifatt när det gäller användande av mobilt bank-id och till och med gått om när det gäller användningen av Swish. Boende på landsbygder ligger nu på 96 procent för användningen av mobilt bank-id och 93 procent för användning av Swish. Motsvarande siffror för de som bor i städer är 96 respektive 92 procent. Det är ingen skillnad i användning av digitala betalningar mellan de som bor på landsbygden och de som bor

¹ Handelsfakta ägs av Handelsrådet och drivs av HUI Research.

i städerna. (Källa: SCB Befolkningens IT-användning 2020) Boende och företag på den gotländska landsbygden har goda möjligheter att utnyttja den nya tekniken då utbyggnaden av fiber är god över hela Gotland.

2.3 Hållbarhet

I allt regionalt utvecklingsarbete ska social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet integreras och beaktas. Hållbarhet är både ett mål och ett medel för långsiktig regional tillväxt och utveckling på Gotland. Övergripande samhällsutmaningar behöver mötas, och dessa kan också innebära betydande möjligheter. Några av Gotlands samhällsutmaningar är den demografiska utvecklingen, frågor som rör klimat, miljö och energi, social sammanhållning, globalisering och digitalisering

Tillgänglighet till kommersiell service skapar förutsättningar för människor och företag att vistas, verka och växa i Sveriges landsbygder. Det ska bidra till alla tre hållbarhetsdimensioner och till att nå de globala målen i Agenda 2030.

När service finns lokalt och samlad på en plats kan ekonomisk nytta skapas genom att andra verksamheter kan fungera på platsen. Genom att rikta stöden till kommersiell service mot områden eller platser som är prioriterade skapas långsiktiga möjligheter till utveckling och lönsamma företag.

Att tillgodose gotlänningarnas behov av tillgång till mat, drivmedel, kommunikation och mötesplatser gör också att fler kan ha inflytande över utvecklingen på Gotland.

Ett minskat transportbehov medför en minskning av utsläppen samtidigt som möjligheterna för lokala kretslopp ökar.

Det kan i vissa sammanhang finnas målkonflikter mellan de olika hållbarhetsdimensionerna. Som exempel kan nämnas:

- Stöd till investeringar i fossila drivmedel ger miljöpåverkan som måste vägas mot människors tillgänglighet. En snabb omställning till förnyelsebara drivmedel med ökade kostnader riskerar att drabba landsbygdens ekonomiska och sociala utveckling negativt.
- Obemannade lösningar kan höja tillgängligheten till olika serviceslag, men stänga ute grupper som inte är digitalt delaktiga och påverka redan befintliga butiker negativt.
- Investeringar i befintliga lokaler kan innebära bevarande av tillgänglighetshinder och att cementera strukturer som inte tar hänsyn till inflyttade eller andra gruppers behov.
- Service som inte är bärkraftig kan leda till att enskilda företagare som inte tar ut lön eller gör avsättningar till pension, och inte kommer att kunna generationsväxla och riskerar att gå i personlig konkurs.

För att kunna bedöma hur hållbarhetsdimensionerna påverkas är det viktigt att sökande och stödmottagare av stöd för utvecklingen av kommersiell service kan beskriva och analysera på vilket sätt de tre hållbarhetsaspekterna påverkas vid genomförandet av förändringsinsats (projekt)/investeringar.

3. Stöd till kommersiell service

Som tidigare nämnts ska stöd till kommersiell service bidra till att uppfylla målen i den nationella utvecklingspolitiken. Stöd får enligt förordning (SFS 2000:284) lämnas till kommuner samt till näringsidkare med försäljningsställen för dagligvaror och drivmedel samt i vissa fall försäljning av fackhandelsvaror. Stöd kan lämnas enligt vissa kriterier för att det på gotländska landsbygder ska kunna upprätthållas en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

Stöd till kommersiell service får lämnas som driftsstöd samt som investeringsbidrag och investeringslån för:

- anskaffning eller ny-, till- eller ombyggnad av lokaler som behövs för verksamheten
- anskaffning eller större reparation av utrustning som behövs försäljning och leverans
- kompetenshöjande insatser för näringsidkare och anställda inom dagligvaruhandel/drivmedel
- kostnader för utarbetande av åtgärdsprogram som syftar till att förbättra företagets lönsamhet

De medel Region Gotland har tillgängliga för att stödja kommersiellt service finns inom anslaget för regional utveckling (1:1). Övriga regionala medel som kan användas är exempelvis medel från Leader-programmet. Även särskilda nationella medel eller EU-medel kan vara aktuella exempelvis medel från Post och telestyrelsen (PTS) för förstärkt tillgång till grundläggande betaltjänster, vilka administreras av Länsstyrelsen i Gotlands län.

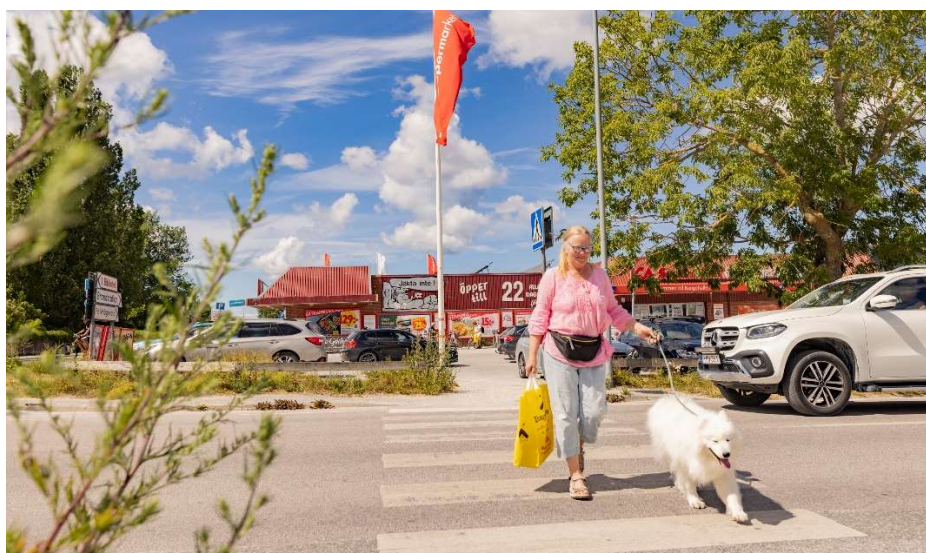

Bild 2: Liv och rörelse utanför matbutiken.

4. Utveckling av kommersiell service 2014 – 2020

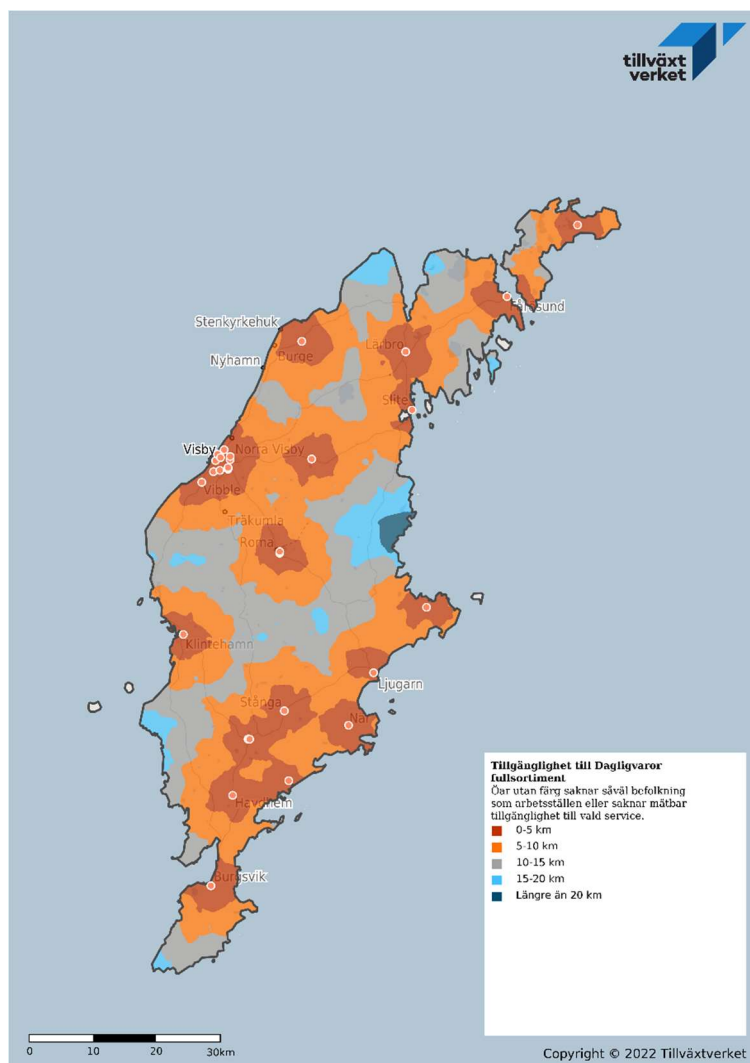
4.1 Mål och prioriteringar perioden 2014-2020

Under perioden 2014-2020 har stöd till kommersiell service regionalt fördelas av två finansierare. Region Gotland inom ramen för regionala utvecklingsmedel anslag 1:1 och Länsstyrelsen i Gotlands län inom ramen från Landsbygdsprogrammet. Inför programperioden 2023-2030 så kommer det att ske en förändring. Stödet till kommersiell service kommer att lyftas bort från landsbygdsprogrammet och finansieras helt med nationella medel. Utformning av regelverk och tilldelning av medel till Region Gotland är i dagsläget (september 2022) ännu inte beslutade.

Målen för perioden 2014-2020 har varit:

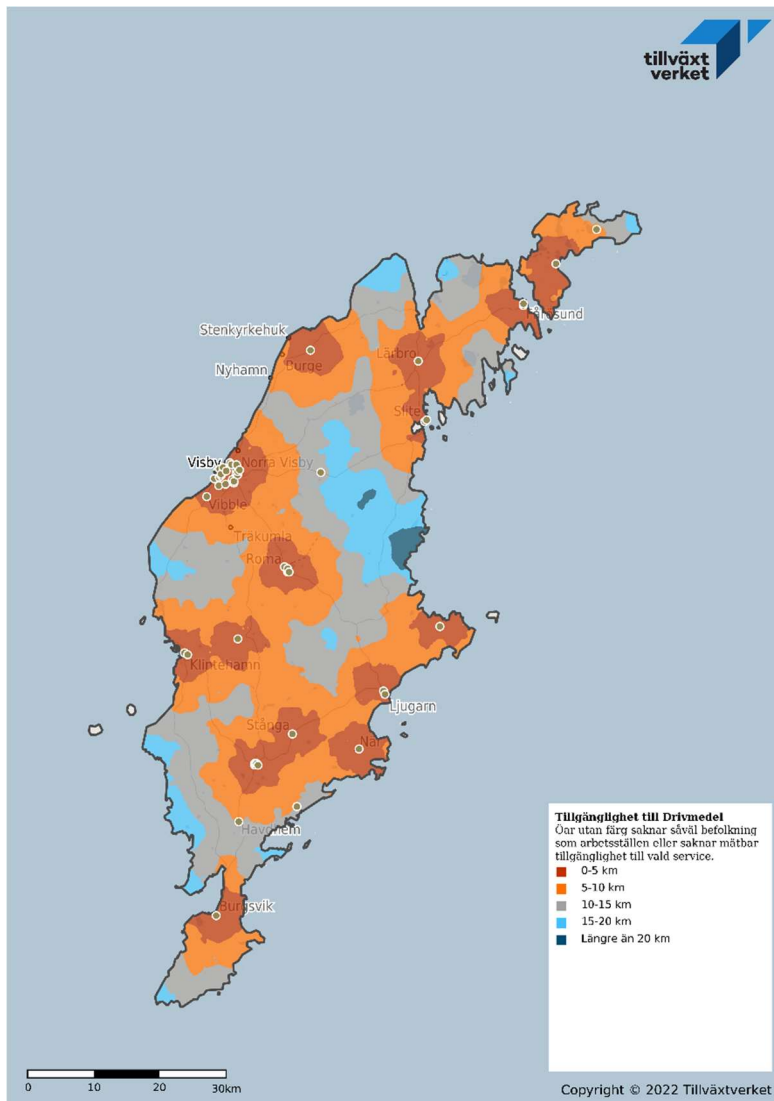
- 100 procent av den gotländska befolkningen har mindre än tjugo minuter till närmaste serviceställe som erbjuder kommersiell service.
- Andelen individer som har mellan 10-20 minuter till närmste serviceställe inte ökar under perioden.
- Under perioden 2014-2020 har prioriteringar vid bedömning av stöd till kommersiell service utgått från:
 - Servicepunkter där avståndet till närmaste serviceställe överstiger 10 kilometer
 - Serviceställe med låg lönsamhet och liten förmåga till självfinansiering av åtgärder.
 - Insatser som minskar energiåtgången hos enskilda serviceställen prioriteras i programmet.

Resultatet av dessa prioriteringar, är att som tidigare beskrivits så har tillgången till kommersiell service på de gotländska landsbygderna förbättrats under perioden. Sedan 2014 har tillgången till kommersiell service på Gotland bibehållits eller utvecklats positivt. Andelen gotlänningar som har tillgång till dagligvarubutiker inom 10 minuters resa ökade från cirka 95 procent år 2014 till cirka 96 procent år 2020. (Källa: Tillväxtverket plattform Pipos)

Figur 2: Tillgänglighet till dagligvaror fullsortiment 2022 (Källa: Tillväxtverkets plattform Pipos)

Tillgängligheten till konventionella drivmedel har även den ökat. År 2016 hade 91 procent av den gotländska befolkningen tillgång till ett tankställe för bensin och diesel inom 10 minuters resa från bostaden. År 2020 hade den andelen ökat till 94 procent.

Figur 3: Tillgänglighet till drivmedel 2022(Källa: Tillväxtverkets plattform Pupos)

Ett område som avviker från trenden om ökad tillgänglighet är området betaltjänster där möjligheterna att göra kontantuttag och betalningsförmedling har minskat under de senaste åren bland annat genom minskad kontanthantering hos bankerna.

4.2 Utbetalade medel 2014-2020

För att bibehålla och utveckla den kommersiella servicen har det under perioden 2014-2020 på Gotland betalats ut cirka 11,4 miljoner kronor i stöd till kommersiell service. Huvuddelen, cirka 10,8 miljoner kronor från Landsbygdsprogrammet och cirka 0,6 miljoner kronor från regionala utvecklingsmedel, anslag 1:1 enligt följande fördelning:

Region Gotland	Länsstyrelsen i Gotlands län	Länsstyrelsen i Gotlands län
Särskilt driftsstöd	Hyra uttagsautomat	Investeringsstöd och projektstöd
342 803 kr	554 960 kr	10 516 418 kr (RG del är inräknad)

Tabell 2: Fördelning av stöd till kommersiell service

5. Den regionala processen

För att genomföra det regionala serviceprogrammet är det nödvändigt att länets aktörer samverkar. Utgångspunkten för samverkan och val av etableringsorter för den kommersiella servicen ska vara den antagna servicestrategin ”Ett långsiktigt hållbart serviceutbud på Gotland 2019- 2030”.

Det är även viktigt att programmet koordineras med insatser och aktiviteter från andra program och styrdokument, såväl de som tagits fram av Region Gotland som de som hanteras av andra organisationer, till exempel Länsstyrelsen i Gotlands län ”Regionala urvalskriterier för landsbygdsprogrammet 2023-2027” och ”Havs och fiskeriprogrammet 2021-2027” samt Gotlands lokala utvecklingsstrategi (Leader).

5.1 Forum för landsbygdsutveckling

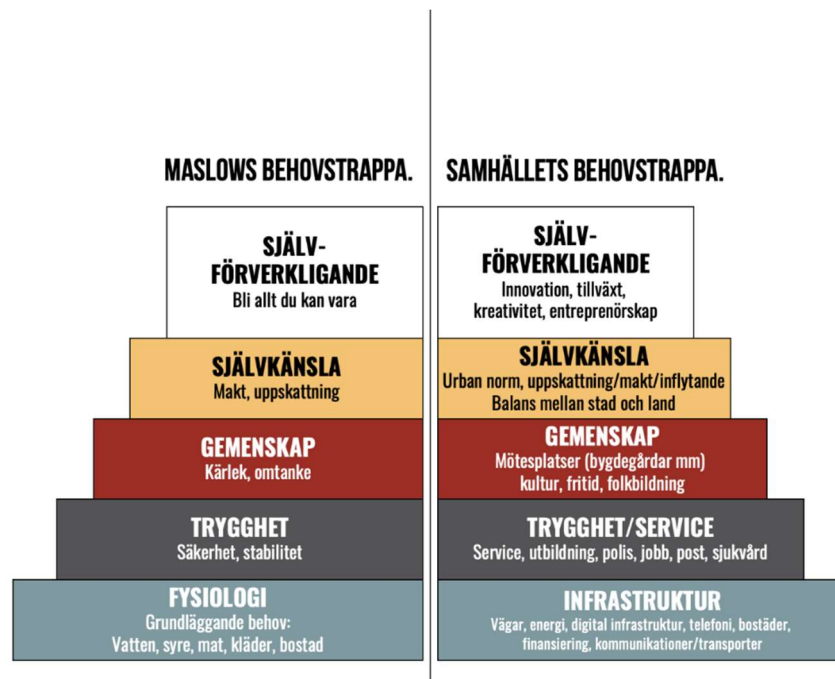
För att koordinera de olika insatserna inom landsbygdsutvecklingsområdet har Region Gotland beslutat att ett ”Forum för landsbygdsutveckling” ska bildas under 2022. Forumet ska bestå av representanter från samhällets alla sektorer, offentlig sektor, näringsliv och ideell sektor. Forum för landsbygdsutveckling ska vara en plattform där fokus ligger på regional utveckling och flernivåsamverkan kopplat till landsbygdsutveckling. Stärkt samarbete mellan det offentliga, näringslivet och civilsamhället ligger inom ramen för Region Gotlands regionala utvecklingsuppdrag och därför initierar Region Gotland detta forum. Den nationella landsbygdspolitiken ska genomföras i ett flernivåsystem, där genomslagskraften är beroende av förmågan att mobilisera resurser från olika nivåer i samhället. Samverkan över sektorsgränserna med stöd av exempelvis långsiktiga tillitsskapande av forum för dialog är avgörande för en hållbar landsbygdsutveckling.

5.2 Samhällets behovstrappa

Organisationen *Hela Sverige Ska Leva* har tagit fram ”Samhällets behovstrappa”, en teori om en hierarki av komponenter som gör att samhället kan utvecklas, se Figur 4.

Samhällets behovstrappa bygger på Abraham Maslows kända modell om vad en människa behöver för att nå självförverkligande. Samhällets behovstrappa är en förklaringsmodell som tagits fram för att beskriva vad ett samhälle behöver för att vara komplett. Modellen visar att för att ett samhälle eller en plats ska kunna vara innovativ och tillväxt ska skapas, så behöver andra basala funktioner vara på sin plats. I trappan utgörs det nedersta steget av infrastruktur och andra basala funktioner som behövs för att kunna leva på en plats. Nästa

steg handlar om service och trygghet, till exempel att det finns livsmedel att köpa och ett fungerande polisväsende. Tredje steget rör till exempel mötesplatser som har en stor betydelse för en plats attraktivitet. I det fjärde steget finns de komponenter som har med självkänsla att göra, som lokalt inflytande och balansen mellan stad och land. Först i det femte och sista steget kan ett samhälle eller en plats nå sin fulla potential och tillväxt, innovationer och entreprenörskap skapas. För att detta ska ske måste alltså de lägre stegen vara uppfyllda.

Figur 4: Behovstrappan beskriver faktorer av vikt för landsbygdernas utveckling. (Källa: Riksorganisationen Hela Sverige ska leva)

6. Mål och prioriteringar

6.1 Bakgrund

Under perioden 2014-2020 har investeringar genomförts i många serviceställen på de gotländska landsbygderna, vilket har bidragit till en god måluppfyllelse med bra standard i butiksnetet.

Under perioden 2023-2030 förväntas utvecklingen gå mot nya servicelösningar för att tillgodose det grundläggande behovet av kommersiell service. Det är lösningar som ofta kan utvecklas i samverkan mellan olika aktörer. Utvecklingen av nya servicelösningar är nödvändig för att möta de framtida utmaningarna inom alla dimensioner av hållbar utveckling inom miljö- och klimat, socialt och ekonomiskt. För att möta dessa samhällsutmaningar krävs insatser inom många områden. Vid framtagandet av programmet och vid de samråd som genomförts i anslutning till det har det framkommit tydliga behov inom olika områden.

Identifierade områden

1. Stärka det lokala engagemanget

För att bibehålla och stärka den service som finns i ett område är det lokala engagemanget och den lokala förmågan att genomföra insatser av största vikt.

2. Mötesplatser och nätverk

För att skapa samhandling, ta del av kunskap och koordinera insatser är mötesplatser och nätverk nödvändiga. Dessa mötesplatser kan bestå av olika nivåer, där exempelvis näringsliv, ideell sektor och offentlig sektor möts och utbyter erfarenheter och kunskaper.

3. Stärka service- och landsbygdsutvecklingsfrågornas roll i regional planering

För att landsbygderna ska utvecklas är det viktigt att dess frågor lyfts i planering på regional nivå till exempel vid upprättande av regionens översiktsplan.

4. Stärka servicegivare med kompetens och rådgivning

Många servicegivare på landsbygderna kämpar med sviktande lönsamhet och hård konkurrens från både städernas handelsområden samt näthandeln. Det är därför viktigt att informera om de stöd och möjligheter till rådgivning som finns, samt att i detta även arbeta proaktivt.

6.2 Mål för perioden 2023-2030

6.2.1 Övergripande mål

En grundläggande nivå av kommersiell service kan anses vara uppnådd när vardagen fungerar på ett tillfredsställande sätt för människor och företagande.

6.2.2 Specifika mål

- 100 procent av den gotländska befolkningen har mindre än tjugo kilometer till närmaste ställe som erbjuder kommersiell service (serviceställe).
- Andelen individer som har mellan 10-20 km till närmste serviceställe inte ökar under perioden

6.3 Prioriteringar för perioden 2023-2030

6.3.1 Geografisk prioritering

Enligt förordning, SFS: 2011:1205, § 5 får stöd till kommersiell service lämnas till områden där servicen är gles. Utifrån tidigare angivna kriterier omfattas området för stöd av hela Gotlands län förutom Visby.

6.3.2 Prioritering av tillgängliga medel och insatsområden

Enligt förordning SFS 2000:284 kan medel som stöd för kommersiell service användas till:

1. Anskaffning eller ombyggnad av lokaler
2. Anskaffning eller reparation av utrustning

3. Kompetenshöjande insatser
4. Rådgivning.

Tillgängliga medel under perioden 2023-2030 kommer att prioriteras till kompetenshöjande insatser och rådgivning. Vid bedömningen av ansökningar som uppfyller grundkriterierna enligt förordningen prioriteras samverkanslösningar. Prioriterade områden är:

- Öka möjligheterna att ta del av ny teknik för att tillgodose behovet av kommersiell service.
- Öka tillgängligheten till förnybara drivmedel över hela Gotland.
- Utveckla samverkansformer mellan företag, myndigheter och civilsamhälle.
- Öka förmågan att hantera en krissituation.

Exempel på insatser

- Rådgivande insatser gentemot servicegivare
- Underlätta för servicegivare att hitta nya metoder för att öka marknadsandelar och utveckla nya servicelösningar
- Tydliggöra stödformer och villkor för stöd
- Kompetensutvecklingsinsatser gentemot servicegivare och deras personal

7. Organisation för genomförandet av programmet

Region Gotland ansvarar för att genomförandet det regionala serviceprogrammet och beslutar om fördelning av tilldelade medel.

Det regionala serviceprogrammet gäller för perioden 2023-2030. För att möta förändringar i omvärlden och förändrade behov ska tvååriga handlingsplaner tas fram. Ansvarig för framtagandet av handlingsplanerna är Region Gotlands avdelning för Regional utveckling.

Handlingsplanerna tas fram i samverkan med relevanta medlemmar i ”Forum för landsbygdsutveckling”.

8. Uppföljning och utvärdering

En uppföljning av det regionala serviceprogrammet ska årligen genomföras och rapporteras till ”Forum för landsbygdsutveckling” av Region Gotland. Inför beslut om ny handlingsplan görs en utvärdering av den innevarande. Vid utvärderingen kan även en revidering av det regionala serviceprogrammet initieras. Uppföljningen ska även vara en del av redovisningen av Region Gotlands genomförandeprogram ”Näringslivets förutsättningar och innovation”.